

NOTAT12. april 2021
2021-2151**Bilag 5.2. Vurdering af klyngernes handlingsplaner og status på konsolidering****Formål**

Notatet giver overblik over de 14 klyngers handlingsplaner for 2021 samt sekretariatets vurdering heraf. Desuden gives et overblik over, hvordan det nye klyngeandskab er kommet fra start, og der gives et overblik over klyngernes arbejde med de tværgående fokusområder grøn omstilling, digitalisering og decentral tilgængelighed. På Admincontrol kan bestyrelsen i appendiks 5.a. tilgå en one-pager for hver klyngeorganisation, der ud over at beskrive aktiviteterne også giver en kort status på den konkrete klynges konsolidering mv.

Vurdering af handlingsplaner

Bestyrelsen traf på sit møde d. 7. oktober 2020 beslutning om fordeling af de afsatte 160 mio. kr. til de 14 udvalgte klyngeorganisationer i perioden 2021-2022. Samtidig godkendte bestyrelsen med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) et fælles styringskoncept, som bl.a. indebærer, at bestyrelsen skal godkende klyngeorganisationernes årlige handlingsplaner, hvori de operationaliserer deres andel af de tildelte midler i form af konkrete aktiviteter. I efteråret 2020 fik de 14 klynger tilsagn, og de har sidenhen indsendt styringsmateriale, herunder handlingsplaner for 2021. Alle klynger har afholdt dialogmøder med sekretariatet og UFS, hvorefter klyngerne har arbejdet videre med deres handlingsplaner.

Sekretariatet har bl.a. vurderet handlingsplanerne ud fra sammenhæng til de pågældende erhvervs- og teknologiområder i bestyrelsens strategi, annonceringsteksten og de gældende administrative retningslinjer. Et centralt element i vurderingen har været, hvorvidt aktiviteterne i handlingsplanerne ligger i umiddelbar forlængelse af kerneopgaven om at understøtte aktiviteter, der fremmer samarbejde om innovation. Her har fokus været på, hvordan klyngeorganisationerne styrker det samlede økosystems muligheder for at øge virksomhedernes innovationskraft.

Den overordnede vurdering af handlingsplanerne er i tabel 1 angivet med en farvekategorisering. Den grønne kategori markerer, at sekretariatet indstiller handlingsplanen til godkendelse, da handlingsplanen vurderes god uden udeståender.

ERHVERVSSTYRELSENVejlssøvej 29
8600 SilkeborgTlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk**ERHVERVS MINISTERIET**

En gul kategorisering markerer, at sekretariatet indstiller handlingsplanen til betinget godkendelse, da enkelte forhold skal på plads inden godkendelse. Handlingsplanerne godkendes fra sekretariatet, når pågældende forhold er justeret, som foreslået i one-pageren på Admincontrol.

Grundet den komplekse og forsinkede konsolidering på life science- og velfærdsteknologiområdet er denne handlingsplan kategoriseret som rød. Klyngeorganisationen er ikke i stand til at indsende en gennemarbejdet handlingsplan før juni 2021, hvor der bl.a. afsættes ekstra tid til inddragelse af virksomhederne bag de fusionerende life science klynger. Inddragelsen er et positivt aspekt, men det skaber en procesmæssig udfordring ift. bestyrelsens mødekadence, da det ikke vil være muligt at behandle sagen før bestyrelsens møde i september. Der lægges derfor op til, at bestyrelsen bemyndiger formanden til at godkende den pågældende handlingsplan i en særskilt proces med sekretariatet ud fra de forhold og hensyn, som gøres gældende over for de andre klynger.

Sekretariatets vurdering af handlingsplanerne er sammenfattet i tabel 1, der findes bagest i bilaget.

Status på konsolidering af klyngelandskabet

Størstedelen af de nye klynger har været igennem en længere konsolideringsproces, hvor de har samlet aktører i deres respektive økosystemer og har etableret nye organisationer, herunder via fusion af og virksomhedsoverdragelse mellem forhenværende regionale klynger.

Det er sekretariatets vurdering, at klyngerne generelt er kommet godt i gang og har taget mange positive skridt hen imod at indfri den overordnede ambition om at blive bærende kræfter for innovation hos især SMV'er inden for Danmarks stærkeste og mest lovende erhvervs- og teknologiområder. Størstedelen af de konsolideringsmæssige forhold og planer vurderes at forløbe hensigtsmæssigt. Der er dog forskel på, hvor langt de enkelte klynger er kommet, hvilket er forventeligt.

I et mindre antal klynger er det fortsat en stor opgave at sikre en operativ organisation, stab og portefølje, mens andre klynger er klar til eller i gang med at igangsætte konkrete aktiviteter for virksomheder. De enkelte klyngers aktiviteter er forskellige steder i effektkæden ift. at skabe øget innovation i virksomheder. Generelt er der et markant fokus på at øge SMV'ers innovationskapacitet. For nogle klyngeorganisationer vil fokus i år 2021 være mere indledende vidensspredningsaktiviteter og matchmaking, mens andre klyngeorganisationer planlægger at gennemføre flere konkrete innovationssamarbejder.

Likviditetsudfordringer og administrative forenklinger i retningslinjer

Konsolideringsprocesserne har krævet betydelige økonomiske ressourcer for de enkelte klynger, der siden nedlæggelsen af de regionale vækstfora har befundet sig i en overgangsfase. Med afsæt i bestyrelsens ønske om, at de nye klynger får

gode økonomiske forudsætninger for at komme godt fra start, har sekretariatet bl.a. forskudsudbetalt op til 2 mio. kr. til hver klyngeorganisation.

Klyngerne har derudover samstemmigt ønsket en række forenklinger af retningslinjerne for bestyrelsens bevilling, som skal styrke klyngernes likviditet gennem bedre muligheder for at indhente medfinansiering fra de deltagende virksomheder og gøre det både lettere for klyngerne at afvikle aktiviteter for virksomhederne og enklere for virksomhederne at deltage.

Sekretariatet har imødekommet ønsket fra klyngerne og gennemført administrative forenklinger, hvilket har resulteret i opdaterede administrative retningslinjer med virkning pr. medio februar 2021. Ændringerne er indført i overensstemmelse med arbejdet for at forenkle den samlede administration af de decentrale erhvervsfremmemidler og forberedelsen af et forenklet administrationsgrundlag for strukturfondene i perioden 2021-2027. Sekretariatet har i den sammenhæng afholdt flere møder med klyngedirektørerne for at indhente input og vejlede. Tilbagemeldingerne fra klyngerne har været positive.

Tværgående observationer

Det har været en særskilt ambition i annonceringen af midler til klyngerne, at klyngeindsatsen skal bidrage til digitalisering samt omstilling til en mere grøn og klimavenlig produktion. Det har ligeledes været en særskilt ambition, at klyngerne er tilgængelige for virksomheder i hele landet på en effektiv måde.

Grøn omstilling

På tværs af klyngerne er der stort fokus på, hvordan klyngerne kan bidrage til at fremme den grønne omstilling, men der er stor forskel på, hvordan de enkelte klynger arbejder med grøn omstilling. For nogle klynger vil arbejdet med grøn omstilling være en naturligt indlejret del i deres erhvervs- og teknologiområde, fx energiteknologi, hvor det for andre klynger er et særskilt fokus, fx for klyngen inden for robot- og droneteknologi.

Nogle klyngeorganisationer har indtænkt bæredygtighed og grøn omstilling som et primært formål i deres innovationsfremmende kerneaktiviteter, mens andre klynger har grøn omstilling som et tværgående fagligt fokusområde. En klynge vil f.eks. kortlægge værdikæder mhp. cirkulære værdikædesamarbejder, mens en anden vil fokusere på generel videndeling om grønne forretningscases og best practices fra grønne innovationsprojekter. Flere klynger har indarbejdet grønne KPI'er som en del af deres strategi.

For nogle klynger er det nyt at arbejde med grøn omstilling og bæredygtighed. For at skabe større bevidsthed om mulighederne for at arbejde med grøn omstilling har en klynge eksempelvis udarbejdet et diskussionsoplæg, som understøtter arbejdet med grøn omstilling på tværs af aktiviteter og faglige fokusområder. En anden klynge ser et stort udviklingspotentiale i grøn omstilling og vil indarbejde det som en naturlig del af klyngens vision og mission.

Flere klyngeorganisationer har tilkendegivet, at de ser sig selv i Innovationsfondens grønne missionsdrevne partnerskaber. Målet er, at missionerne skal føre til konkrete reduktioner i de danske drivhusgasudledninger samt effekter på natur og miljø, og at teknologierne kommer ud og styrker dansk erhvervslivs grønne førerposition. Det forventes, at Innovationsfonden udmønter 700 mio. kr. til de udvalgte partnerskaber. De respektive klynger har indarbejdet forberedende aktiviteter i deres handlingsplan for bestyrelsens bevilling, hvilket vurderes at fremme en positiv sammenhæng mellem erhvervsfremme- og innovationssystemet. Disse forberedende aktiviteter vurderes at ligge i forlængelse af klyngernes kerneopgave.

Digitalisering

På tværs af klyngerne er der et fokus på, hvordan klyngerne kan bidrage til fortsat digitalisering af SMV'erne og deres forretningsmodeller. Nogle klynger har et naturligt stærkere fokus, og ligesom inden for grøn omstilling betragter flere af klyngerne digitalisering som et tværgående fagligt fokusområde. Flere klynger har fokus på, hvordan kunstig intelligens kan bidrage til at realisere andre målsætninger, imens automatisering, robotter, droner og industrialisering er på dagsordenen hos mange af klyngerne. Størstedelen af klyngeorganisationerne er sammen med alle erhvervshusene desuden involveret i de nye såkaldte digitale innovations-hubs, som dog ikke finansieres som en del af bestyrelsens bevilling. Disse hubs er initiativer søsat af EU med henblik på at fremme den digitale omstilling og det brede optag af digitale teknologier blandt virksomheder i hele landet.

Decentral tilgængelighed

Der tegner sig overordnet et billede af et klyngelandskab, som er tilgængeligt for virksomheder på tværs af hele landet. Klyngeorganisationerne er fortsat meget opmærksomme på, at de skal være landsdækkende, hvis de skal være succesfulde. Mange klyngeorganisationer har gjort en indsats for yderligere øget tilstedeværelse rundt i hele landet, hvilket tydeligt ses i oversigten over decentral tilstedeværelse i *bilag 5.3*. Eksempelvis er tre klynger på nuværende tidspunkt i gang med etablering af afdelinger i Region Sjælland, mens en anden klynge er i dialog med aktører i regionen vedr. etablering af en kontorplads i regionen. Størstedelen af klyngerne har i deres strategi en KPI om decentral tilgængelighed. Sekretariatet vil løbende følge op på, om klyngerne er decentralt tilgængelige.

Tabel 1. Vurdering af klyngernes handlingsplaner

Erhvervs- og teknologiområde	Klyngeorganisation	Vurdering	Begrundelse
Miljøteknologi	CLEAN	GRØN	Forslag til aktiviteter i handlingsplanen er begrundet i virksomhedernes behov og matcher de forventninger til klyngeindsatsen på miljøområdet, som bestyrelsen har beskrevet i sin strategi.
Energiteknologi	Energy Cluster Denmark	GUL	Sekretariatet mangler afklaring fra klyngen om aktiviteterne gennemførlighed på det statsstøtteretlige grundlag.
Fødevarer og bioressourcer	Food & Bio Cluster Denmark	GUL	Sekretariatet mangler konkretisering af væsentlige forhold med betydning for vurderingen af, hvorvidt aktiviteterne ligger inden for rammerne af klyngernes kerneopgave og dermed er støtteberettigede.
Digitale teknologier	DigitalLead	GRØN	Aktiviteterne ligger inden for bestyrelsens udpegning af digitale teknologier som styrkeposition. Alle foreslåede aktiviteter er målrettet klare og velbegrundede innovationspotentialer.
Design, mode og møbler	Lifestyle & Design Cluster	GRØN	Handlingsplanen vurderes at indeholde relevante innovationsaktiviteter, der ligger i forlængelse af klyngernes kerneopgave, og som vurderes at afspejle klyngens store kendskab til målgruppens behov.
Maritime erhverv og logistik	MARLOG	GRØN	Aktiviteterne ligger inden for bestyrelsens udpegning af maritime erhverv og logistik som en styrkeposition. Alle foreslåede aktiviteter er målrettet klare og velbegrundede innovationspotentialer, der ligger i forlængelse af klyngens kerneopgave.
Life science og velfærdsteknologi	Danish Life Science Cluster	RØD	Sekretariatet vurderer, at der er væsentlige udeståender ift. de erhvervsrettede aktiviteter og håndteringen af tværgående strategiske hensyn, ligesom der ikke er opstillet KPI'er for indsatsen.
Byggeri og anlæg	We Build Denmark	GRØN	Aktiviteterne vurderes generelt at ligge i forlængelse af klyngens kerneopgave og understøtter bestyrelsens strategi.
Finans og fintech	Copenhagen FinTech	GRØN	Aktiviteterne ligger inden for bestyrelsens udpegning af finans og fintech som en styrkeposition. Alle foreslåede aktiviteter er målrettet klare og velbegrundede innovationspotentialer, der ligger i forlængelse af klyngernes kerneopgave.
Avanceret produktion	MADE	GRØN	Handlingsplanen indeholder relevante innovationsaktiviteter, der ligger i forlængelse af klyngernes kerneopgave, imens der særligt understøttes et hensigtsmæssigt samarbejde med erhvervshusene.
Robot- og droneteknologi	Odense Robotics	GRØN	Aktiviteterne ligger inden for bestyrelsens udpegning af robot- og droneteknologi som en spirende styrkeposition og er målrettet klare og velbegrundede innovationspotentialer, der ligger i forlængelse af klyngernes kerneopgave.
Animation, spil og film	Vision Denmark	GRØN	Handleplanen indeholder relevante innovationsaktiviteter, der ligger i forlængelse af klyngernes kerneopgave.
Lydteknologi	Danish Sound Cluster	GRØN	Aktiviteterne vurderes generelt at ligge i forlængelse af klyngens kerneopgave.
Forsvar, rum og sikkerhed	CenSec	GRØN	Handleplanen indeholder relevante innovationsaktiviteter, der vurderes at ligge i forlængelse af klyngernes kerneopgave.